

بروسلوز

بیماری بروسلوز به نام های دیگری نظیر تب مواج ، تب مدیترانه ای نیز نامیده می شود. تب مالت ناشی از بروسلا ملی تنسیس در جاهایی که گوسفند و بز آلوده زیاد است خطر جدی بهداشت عمومی در آن مناطق می باشد. این بیماری بیشتر در فصول تابستان و بهار یعنی فصل زایش و شیردهی دام ها دیده می شود.

بطور کلی بروسلوز تاثیر نامطلوبی در سلامت انسان و فراورده های دامی دارد. در بسیاری از کشور ها بروسلوز جزو بیماری های قابل گزارش است .

بیماری در تمامی سنین وجود دارد ولی وفور آن در سنین ۲۰-۳۰ سالگی می باشد یعنی نیروی فعال و کار آمد کشور در معرض خطر این بیماری هستند.

بیماری در هر دو جنس دیده می شود ولی با اختلاف کمی در مردان (۵۸%) بیشتر از زنان(۴۲%) دیده میشود.

بیماری را نمی توان انحصاراً یک بیماری شغلی محسوب نمود ولی شغل بعنوان یک عامل خطر در ابتلا به بیماری بسیار مطرح است .

بیماری در تمامی فصول وجود دارد اما در فصول بهار و تابستان یعنی فصل زایش و شیر دهی دام ها بیشتر دیده می شود.

عامل بیماری :

چهار نوع بروسلا بعنوان عامل اکثر عفونت های بیماری تب مالت در انسان وجود دارد :

۱- **بروسلاملی تنسیس** : در بز و گوسفند بیشتر است و عمدتاً عامل بروز موارد تب مالت انسانی در ایران می باشد. بروسلا ملی تنسیس خطرناکترین عامل بیماری تب مالت در انسان است.

۲- **بروسلا آورتوس** : در گاو بیشتر است.

۳- **بروسلا سوئیس** : عامل سقط جنین خوک است .

۴- **بروسلا کنیس** : میزبان اختصاصی بروسلا کنیس سگ است.

راه های سرایت بیماری :

۱- تماس مستقیم از راه ملتحمه چشم، یا از طریق تماس خراش ها و جراحات پوست با ترشحات، مواد دفعی، یا بافت های حیوانات آلوده یا اشیاء آغشته به ترشحات عفونی.

۲- مصرف بافت ها، مواد غذایی یا مایعات حاوی باکتری بروسلا مانند مصرف شیر خام و فراورده های لبنی آلوده خصوصاً پنیر تازه ، خامه ، سر شیر.

۳- انتقال تنفسی از طریق استنشاق ذرات عفونی معلق در آغل، اصطبل و آزمایشگاه.

دوره نهفتگی :

وقتی برخورد با منبع عفونت مستمر باشد چه از راه نوشیدن شیرخام و یا تماس شغلی تعیین زمان دقیق آلودگی و دوره نهفتگی مشکل خواهد بود اما در مواردی که عفونت بدنال یک تماس مشخص باشد دوره نهفتگی اغلب بین ۱-۳ هفته می باشد و به ندرت ممکن است چند ماه طول بکشد.

علائم بیماری:

- در انسان : تب مداوم یا منظم با دوره های متناوب، تعریق فراوان بخصوص هنگام شب ، لرز، سر درد، خستگی ، بی اشتها، بیحالی، ضعف عمومی ، کاهش وزن ، درد عضلانی و درد عمومی بدن
- در حیوان : سقط جنین، کاهش وزن، کاهش شیر

تشخیص آزمایشگاهی بیماری:

۱- تیتراйт مساوی یا بیشتر از ۱/۸۰ معرف حالات زیر است :

* وجود بیماری فعال.

* وجود بیماری مزمن .

* مثبت کاذب ناشی از واکنش متقاطع بین بروسلاها و سایر ارگانیزم ها مثل بعضی از جنس های اشریشیا - سالمونلا - پاستور لا - یریسینیا - ویبریوکلا که به منظور تفکیک سه حالت فوق از آزمایش 2ME (۲- مرکاپتواتانول) استفاده می شود.

الف) آزمایش 2ME با تیتراйт مساوی و بیشتر از ۱/۴۰ : معرف بیماری فعال بوده و نیاز به درمان دارویی دارد.

ب) آزمایش 2ME با تیتراйт کمتر از ۱/۴۰ معمولاً بیماری فعال نیست.

۲- تیتراйт کمتر از ۱/۸۰ معرف حالات زیر است :

* عدم وجود بیماری .

* احتمال وجود آنتی بادی های بلوک کننده در اینصورت بایستی آزمایش کومبس رایت انجام گیرد.

الف) تیتراйт کومبس رایت با رقت ۳ برابر بالاتر از رایت به عنوان بیماری فعال تلقی می گردد.

ب) تیتراйт کومبس رایت با رقت کمتر از ۳ برابر رایت معمولاً بیماری فعال نیست.

درمان:

درمان بیماران بر اساس رژیم های توصیه شده توسط کمیته فنی کشوری، به شرح زیر می باشد :

۱- بزرگسالان :

۷ روزانه ۹۰۰-۶۰۰ میلی گرمی ریفامپیسین صبح ناشتا به صورت مقدار واحد به همراه داکسی سیلیکین (۱۰۰ میلی گرم) ۲ بار در روز خوراکی برای مدت حداقل ۸ هفته .

۷ داکسی سایکلین با همان مقدار یا تتراسیکلین (۵۰۰ میلی گرم) هر ۶ ساعت خوراکی برای مدت ۸ هفته به همراه استریتومایسین (۱ گرم عضلانی) یا جنتامایسین (۵-۲ میلی گرم به ازای هر کیلو گرم روزانه عضلانی) برای مدت ۲ هفته.

۷ ریفامپیسین با همان مقدار به همراه کوتریموکسازول بالغین (۶ قرص در ۲ یا ۲ دز منقسم) به مدت ۸ هفته.

-۲ اطفال :

۷ قطره ریفامپیسین ۲۰-۱۰ میلی گرم به ازاء هر کیلوگرم وزن بدن صبح ناشتا به اضافه کوتریموکسازول به مقدار ۸ میلی گرم تری متوپریم برای هر کیلوگرم وزن بدن منقسم در دو مقدار، صبح و عصر به مدت ۸ هفته ضمناً ترکیب کوتریموکسازول به همراه جنتامایسین نیز توصیه می شود.

-۳ زنان باردار و شیرده :

* درمان زنان باردار شبیه درمان بزرگسالان با ترکیب کوتریموکسازول به اضافه ریفامپیسین است، فقط در ماه اول و در آخر حاملگی ریفامپیسین به تنهایی تجویز می شود.

* در زنان شیرده در ۴ هفته اول از تجویز کوتریموکسازول باید خودداری شود و در سایر ماه ها درمان استاندارد بلامانع است .

مراقبت و پیشگیری بیماری :

۱. بیماریابی و ارجاع موارد مشکوک جهت آزمایش
۲. پیگیری بیماران و نظارت بر تجویز دارو های تجویز شده.
۳. آموزش مردم در مورد راه های پیشگیری از بیماری تب مالت
۴. نظارت بر اماکن تهیه و توزیع مواد غذایی دامی مانند لبنیات فروشی ها و بستنی فروشی ها .